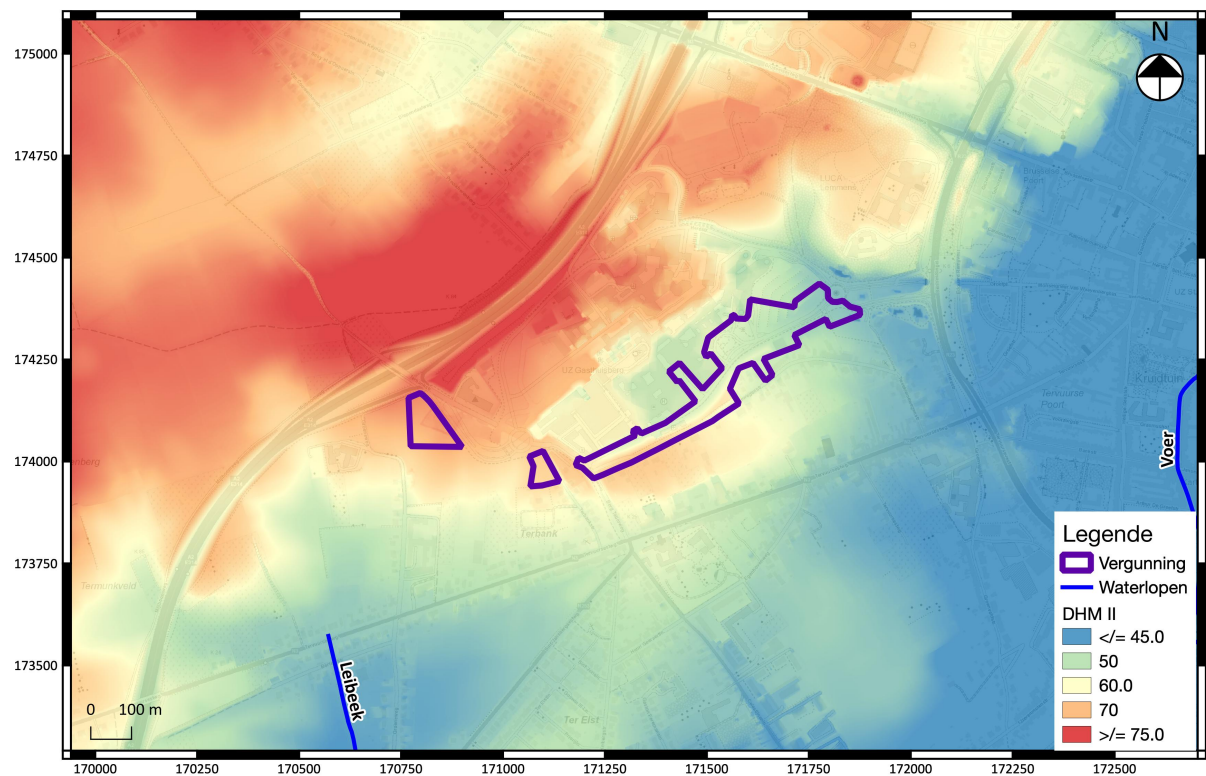

Archeologienota: De (her)aanleg van de zuidelijke ringweg met vrijliggende busbaan aan het UZ Leuven

Sara Claessens
 Annelies De Raymaeker

Tienen, 2021
 Studiebureau Archeologie bv

Archeologienota: De (her)aanleg van de zuidelijke ringweg met vrijliggende busbaan aan het UZ Leuven

**Sara Claessens
Annelies De Raymaeker**

**Tienen, 2021
Studiebureau Archeologie bv**

Colofon

Archeologienota: De (her)aanleg van de zuidelijke ringweg met vrijliggende busbaan aan het UZ Leuven

Initiatiefnemer:	UZ Leuven
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Sara Claessens, Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Sara Claessens, Annelies De Raymaeker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2021, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	p. 3
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 3
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 3
1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 5
1.1.3 Onderzoeksopdracht	p. 5
1.1.4 Werkwijze	p. 14
1.2 Assessmentrapport	p. 15
1.2.1 Landschappelijke ligging van het vergunningsgebied	p. 15
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 21
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 34
1.2.3.1 Gekende archeologische waarden	p. 34
1.2.3.2 Gebieden “geen archeologie erfgoed”	p. 35
1.2.3.3 Beschermd archeologische sites	p. 35
1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied	p. 37
1.2.5 Synthese en beantwoording onderzoeksvragen	p. 39
Hoofdstuk 2 Landschappelijk bodemonderzoek	p. 41
2.1 Beschrijvend gedeelte	p. 41
2.1.1 Administratieve gegevens	p. 41
2.1.2 Microreliëf en bodem	p. 43
2.1.3 Inrichting van het terrein	p. 49
2.1.4 Onderzoeksopdracht	p. 49
2.1.5 Onderzoeksmethode en -technieken	p. 50
2.2 Assessmentrapport	p. 53
2.2.1 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	p. 53
2.2.2 Interpretatie van het onderzochte gebied	p. 61
2.2.3 Synthese	p. 62
Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen	p. 65
3.1 Administratieve gegevens	p. 65
3.2 Gemotiveerd advies	p. 67
3.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 69
Bibliografie	p. 70
Bijlagen	
Bijlage 1: Plannen bestaande toestand	
Bijlage 2: Bouwplannen nieuwe toestand	
Bijlage 3: Profielinventaris	

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2021B377 (bureauonderzoek) 2021B380 (Landschappelijk bodemonderzoek)
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 478771 m ² waarvan ca. 79520 m ² tot het vergunningsgebied behoort. Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Sara Claessens OE/ERK/Archeoloog/2020/00002 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Leuven, Herestraat en Tweekleinewegenstraat (fig. 3.1 en 3.2) Bounding box: punt 1: x = 170768, y = 173987 punt 2: x = 172054, y = 174909 Leuven, afd. 5, sectie K, percelen 46C4 (deels), 1112H2 (deels), 125H2 (deels), 73 (deels) en openbaar domein Leuven, afd. 10, sectie A, percelen 82 (deels), 81N (deels), 72C (deels) en 73B (deels)
Periode uitvoering:	15-02-2021 t/m 08-03-2021
Relevante termen³⁷:	Bureauonderzoek, landschappelijk booronderzoek, tertiair, erosie
Bebouwde zones:	Het vergunningsgebied wordt grotendeels ingenomen door de huidige wegenis en parking. Ook staat er een gebouw en fietsenstalling op het vergunningsgebied.

³⁷ Thesaurus: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

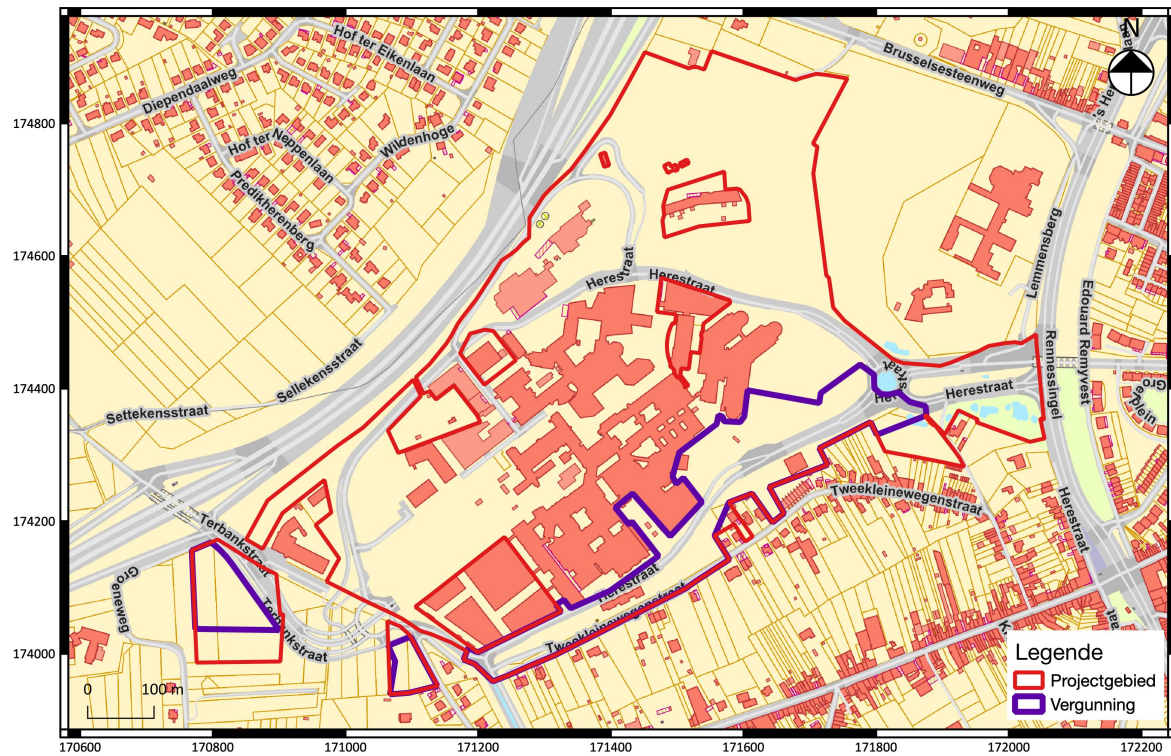

Fig. 3.1: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het vergunningsgebied en het projectgebied.³⁸

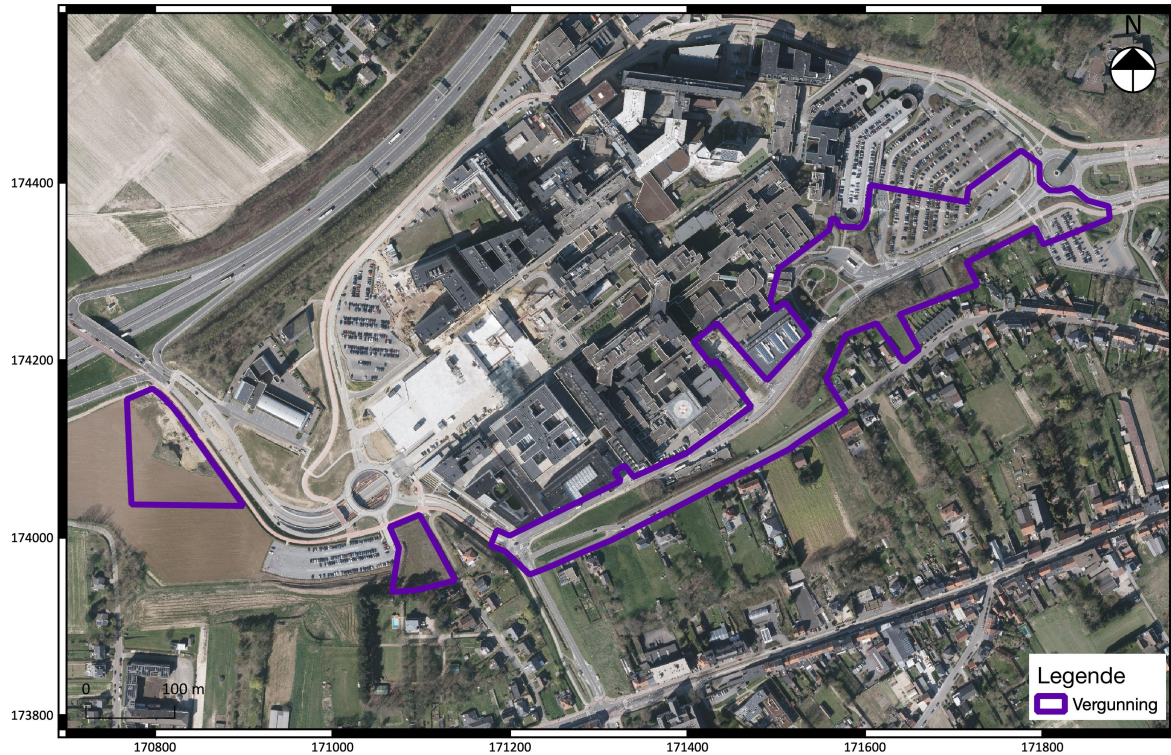

Fig. 3.2: Recente luchtfoto waarop de huidige terreincondities zichtbaar zijn.

³⁸ Op de overige kaarten zal enkel het vergunningsgebied afgebeeld worden om de kaarten overzichtelijk te houden.

3.2 Gemotiveerd advies

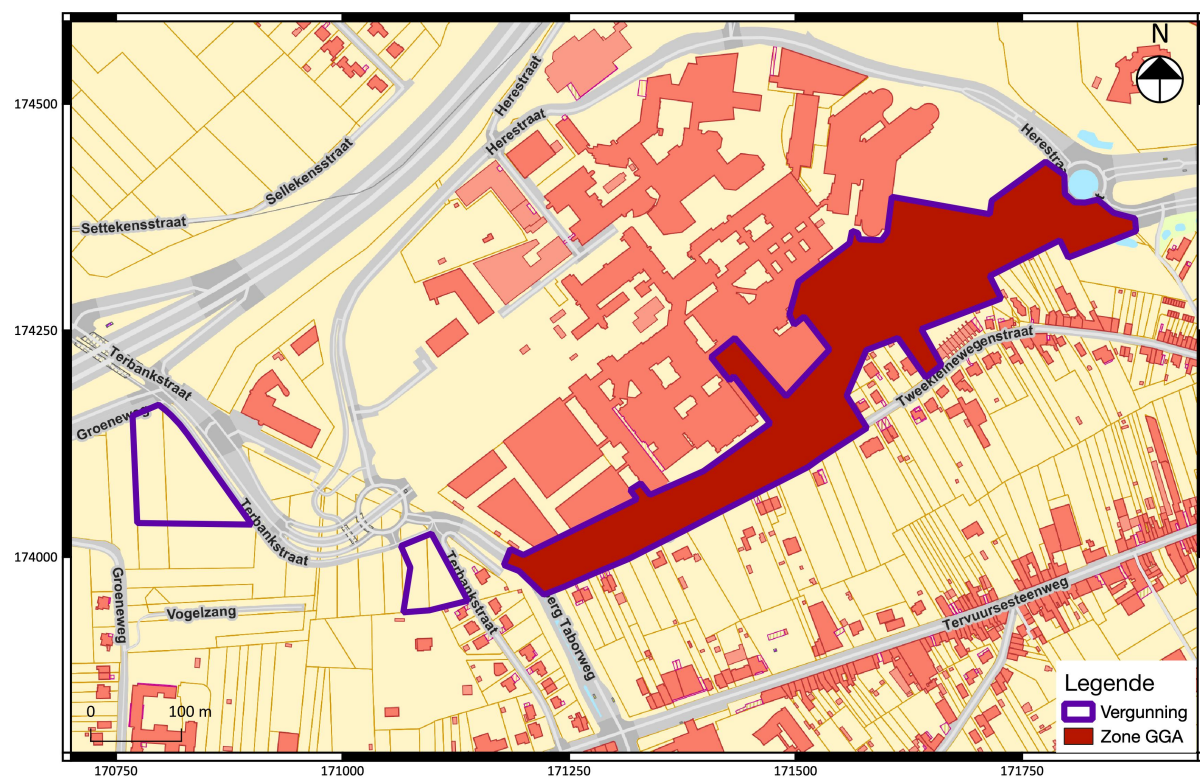
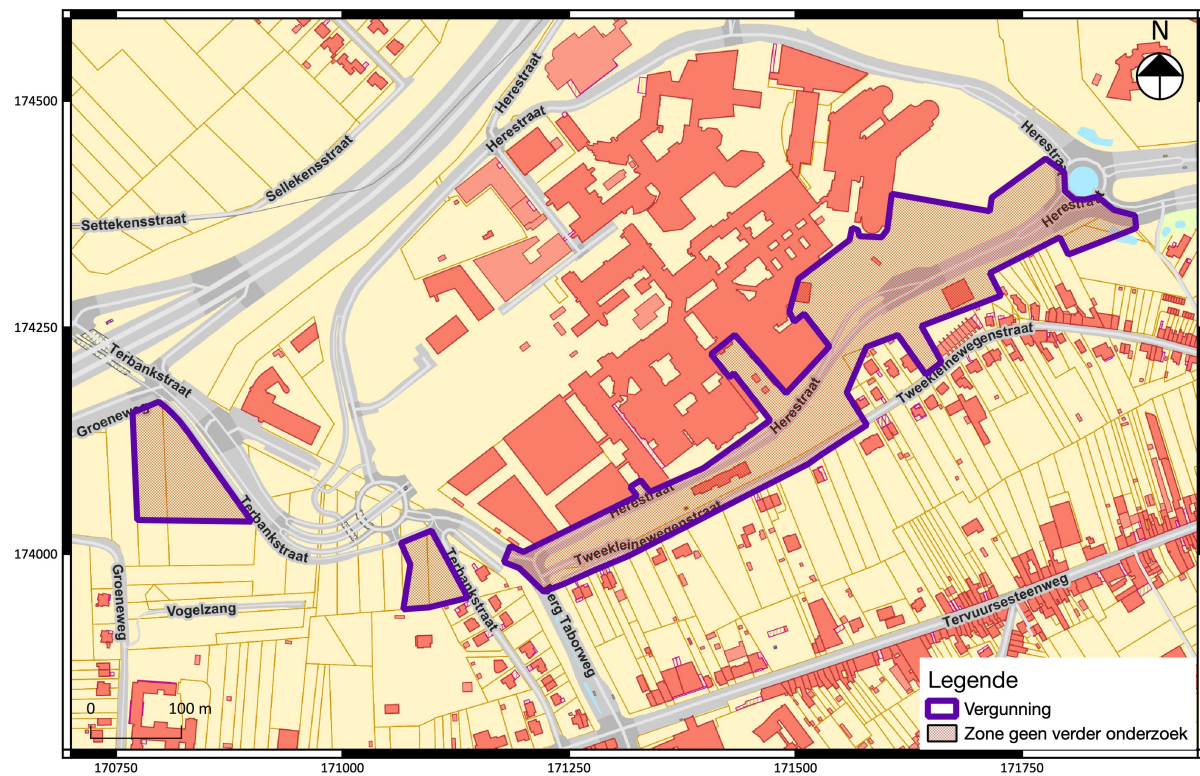
Deze archeologienota werd opgemaakt in functie van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werken omvat o.a. de heraanleg van de zuidelijke ringweg met vrijliggende fiets- en voetpaden. Ook zal een vrijliggende busbaan aangelegd worden langsheen de zuidelijke ringweg. Naast de busbaan zullen twee ondergrondse fietsstallingen geplaatst worden. Verder zal het park en de oostelijke inkom van het UZ Leuven opnieuw aangelegd worden. Ook worden twee zones ten westen van het UZ Leuven voorbehouden voor grondverbetering.

Uit de data van het bureauonderzoek kan worden opgemaakt dat op het onderzoeksterrein archeologisch relevante waarden kunnen worden verwacht vanaf de steentijd. Voornamelijk voor waarden uit de 17^e eeuw bestaat een hoge verwachting aangezien in de omgeving verschillende locaties verwijzen naar het beleg van Leuven door Hollandse en Franse troepen in 1635. Zo liggen mogelijk op de oostelijke helft van het vergunningsgebied aanvalsloopgraven ten tijde van dit beleg. De archeologische verwachting voor de latere periodes (nieuwe tijd en nieuwste tijd) is op basis van het historisch kaart- en fotomateriaal echter eerder laag. Het topografisch kaartmateriaal en het DHM doet vermoeden dat het terrein sterk is geërodeerd en verstoord/vergraven (o.a. door de huidige infrastructuur).

Er werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er nog een relevant archeologisch niveau aanwezig is en hoe diep dit niveau zit. De landschappelijke boringen hebben echter aangetoond dat het volledige vergunningsgebied sterk onderhevig is geweest aan erosie. Voornamelijk op de lager gelegen zones van polygoon 3 en in polygoon 2 werd onder de antropogene bovengrond onmiddellijk het tertiair aangetroffen. Deze zone waar het tertiair dagzoomt, is groter dan op de bodemkaart (EDx), wat op erosie wijst. In een aantal boringen op polygoon 3 van het vergunningsgebied (voornamelijk op de hoger gelegen zones) werd wel nog een C-horizont herkend. De HCL test heeft echter aangetoond dat het niet kalkhoudend pakket van het quartair quasi volledig is weg geërodeerd. Bovendien zal de huidige infrastructuur (ziekenhuis, wegenis, nutsleidingen,...) de bodem grotendeels hebben verstoord. Op polygoon 1 werd in één boring (B23) wel nog een Ap-B-C-profiel aangetroffen. De noordelijke helft van het terrein was reeds vergraven. Ten zuiden van de vergraven zone en ten oosten van B23 werd onder de Ap-horizont onmiddellijk tertiair aangetroffen. Indien er archeologische waarden aanwezig waren op de niet vergaven zone van polygoon 1 (zuidelijke helft) zullen deze echter hoogstwaarschijnlijk zijn weg geërodeerd (hoogtelijnen op topografische kaarten van de 20^e eeuw + aanwezigheid van colluvium ten zuiden van deze polygoon).

Indien er nog archeologische waarden aanwezig zijn op het vergunningsgebied zullen deze te versnipperd en verspreid liggen op het terrein om kenniswinst te bevatten. Bovendien zal het voornamelijk om dieperliggende sporen gaan waarvan de context niet meer bewaard is (door erosie en huidige infrastructuur).

Kort samengevat kan besloten worden dat er een lage verwachting bestaat voor de aanwezigheid van een intacte archeologische site aangezien het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het archeologisch relevante niveau reeds is weg geërodeerd / verstoord is door de huidige infrastructuur. Bovendien hebben de geplande werken een beperkte impact op het archeologisch bestand dat eventueel nog aanwezig is. Dit alles zorgt ervoor dat er geen kenniswinst te behalen valt waardoor kosten-baten een archeologisch vervolgonderzoek niet nuttig wordt geacht (fig. 3.3). Aangezien in deze fase van de vergunningsaanvraag nog niet zeker is welke zone exact verstoord zal worden in functie van de grondverbetering zal enkel de zone waar de nieuwe wegenis aangelegd wordt, geselecteerd worden voor de GGA (fig. 3.4).

3.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Omdat er geen verder onderzoek wordt geadviseerd, dient geen programma van maatregelen opgesteld te worden. Dit programma van maatregelen is enkel van toepassing op het vergunningsgebied.

Bij vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4. van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap.” Deze aangifte kan gebeuren op <https://www.onroerenderfgoed.be/nl/digitaal-vondstmeldingsformulier>.

Bibliografie

Literatuur:

ANTROP M., VAN EETVELDE V., JANNSENS J., MARTENS I. & VAN DAMME S. 2002. "Traditionele Landschappen Vlaanderen – overzicht". Gent: Universiteit Gent. 51.

BAEYENS L. 1959. "Bodemkaart van België: Verklarende tekst bij het kaartblad Leuven 89E". Centrum voor Bodemkartering. 27-28, 30, 41, 43 en 50.

BARTHOLOMIEUX B., MARÉCHAL S. & VERAART D. 2017. "Archeologienota: Heverlee Vogelzang (prov. Vlaams-Brabant). Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.

DE RAYMAEKER A. & CLAESSENS S. 2018. "Nota: Resultaten van het proefsleuvenonderzoek aan Gasthuisberg te Leuven". Tienen: Studiebureau Archeologie bv.

GOOSSENS E., GULLENTOPS F. & VANDENBERGHE N. 2007. "Toelichting bij de Quartargeologische Kaart: Kaartblad 32 Leuven".

HUYGE D., P.M. VERMEERSCH. 1980. "De voorgeschiedenis van een Stadsgewest". In van Uytven R. (red.) *Arca Lovaniensis: Leuven "De beste stad van Brabant". Deel 1: De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*. Leuven: Vrienden Stedelijke Musea.

MERTENS J. 1980a. "De IJzertijd". *Arca Lovaniensis: Leuven "De beste stad van Brabant". Deel 1: De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*. Leuven: Vrienden Stedelijke Musea.

MERTENS J. 1980b. "De Romeinse periode". *Arca Lovaniensis: Leuven "De beste stad van Brabant". Deel 1: De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*. Leuven: Vrienden Stedelijke Musea.

MERTENS J. 1980c. "De Vroege Middeleeuwen". *Arca Lovaniensis: Leuven "De beste stad van Brabant". Deel 1: De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*. Leuven: Vrienden Stedelijke Musea.

TORFS J. A. 1899. *Gescheidenis van Leuven: van de vroegsten tijd tot op heden*. Leuven: Drukkerij Emiel Charpentier.

VANDER GINST V. & DUPONT L. 2018. "Archeologienota: De aanleg van een tijdelijke parking aan het Universitair Ziekenhuis te Leuven". Tienen: Studiebureau Archeologie bv.

VAN MINGROOT E. 1980. "Het Leuvense gravenhuis". *Arca Lovaniensis: Leuven "De beste stad van Brabant". Deel 1: De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*. Leuven: Vrienden Stedelijke Musea.

VAN ROOIJ J. & VAN MIERLO T. 2016. "Gasthuisberg, Leuven, Een archeologienota". Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum.

Websites geraadpleegd februari 2021:

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

<https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

<https://www.britannica.com/place/Leuven>

<https://www.uzleuven.be/nl/ontwikkeling-campus-gasthuisberg>

<http://www.kwlinie.be/databank>

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

Onderwerp	Plannenlijst
Projectcode	2021B377 (bureauonderzoek) 2021B380 (landschappelijk bodemonderzoek)
Plannummer	3.1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie vergunningsgebied
Aanmaakschaal	1/6000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (S. Claessens)
Datum	2021
Plannummer	3.2
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	terreincondities
Aanmaakschaal	1/4500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (S. Claessens)
Datum	2020
Plannummer	3.3
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Syntheseplan
Aanmaakschaal	1/4500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (S. Claessens)
Datum	2021
Plannummer	3.4
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Syntheseplan GGA
Aanmaakschaal	1/4500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (S. Claessens)
Datum	2021